

Sygn. akt III A Ua 159/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz
Sędziowie:	SSA Barbara Pauter SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska (spr.)
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji J. P.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Jeleniej Górze

z dnia 3 grudnia 2012 r. sygn. akt VII U 992/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Jeleniej Górze umorzył postępowanie w zakresie objętym decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 18 lipca 2012 r. i oddalił odwołanie wnioskodawcy J. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 26 czerwca 2012 r.

Rozstrzygnięcie powyższe Sąd oparł na następującym ustalonym stanie faktycznym:

Wnioskodawca J. P., urodzony (...), pobierał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, przyznaną decyzją strony pozwanej od dnia 17 kwietnia 1998 r. Wysokość świadczenia ustalona została na podstawie wynagrodzenia, jakie uzyskał w kolejnych 9 latach od 1980 r. do 1988 r.

Ustalony wskaźnik podstawy wymiaru renty wyniósł 133,08%, zaś kwota bazowa wynosiła 1.001,51 zł. Uwzględniono staż wynoszący 27 lat i 8 miesięcy składkowych i 2 miesiące okresów nieskładkowych.

Decyzją z dnia 6 sierpnia 2007 r. została przyznana wnioskodawcy emerytura przy obniżonym wieku. Do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto podstawę wymiaru renty oraz staż wynoszący 30 lat okresów składkowych i 2 miesiące okresów nieskładkowych.

Wobec kontynuowania zatrudnienia przez wnioskodawcę, kolejnymi decyzjami dokonywano przeliczenia stażu wnioskodawcy i ostatecznie wyniósł on 33 lata i 3 miesiące okresów składkowych i 3 miesiące okresów nieskładkowych.

W dniu 30 marca 2012 r. wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury na zasadach ogólnych w związku z ukończeniem 65 lat życia.

Decyzją zaliczkową z dnia 10 kwietnia 2012 r. przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury, której podstawę wymiaru stanowiła wcześniej przyznana emerytura, wskaźnik wymiaru wyniósł 126,60%, przyjęta kwota bazowa wynosiła 2.059,02 zł, do stażu przyjęto 32 lata i 8 miesięcy okresów składkowych oraz 5 miesięcy okresów nieskładkowych.

Decyzją z dnia 28 czerwca 2012 r. przyznano wnioskodawcy ostateczną emeryturę, w której błędnie przyjęto staż pracy. Decyzja ta została skorygowana decyzją z dnia 18 lipca 2012 r., w której ustalono wysokość emerytury wnioskodawcy przyjmując do obliczenia składnika emerytury przysługującego za okresy składkowe i nieskładkowe, podstawę wymiaru wcześniej przyznanej emerytury z uwzględnionymi waloryzacjami, do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej przyjęto kwotę bazową obowiązującą w dniu 30 marca 2012 r. w wysokości 2.974,69 zł, przyjęto staż wynoszący 33 lata i 9 miesięcy okresów składkowych i 5 miesięcy okresów nieskładkowych. Tak ustalona wysokość emerytury wyniosła 2.137,58 zł. Decyzją tą ustalono należność świadczenia w tej wysokości za okres od 1 marca 2012 r. do 31 lipca 2012 r.

Strona pozwana dokonała także przeliczenia emerytury wnioskodawcy przyjmując do jej obliczenia wskaźnik podstawy wymiaru renty wynoszący 133,08% ze zwaloryzowaną poprzednią kwotą bazową, tak ustalona wysokość okazała się niższa – wyniosła 1.906,28 zł.

Wnioskodawca nie zgodził się z tak ustaloną wysokością świadczenia i domagał się ustalenia wysokości jego emerytury przy zastosowaniu wskaźnika podstawy wymiaru ustalonego z wynagrodzeń uzyskanych w latach od 1 stycznia 1978 r. do 31 grudnia 1987 r., albowiem były to lata, w których jego wynagrodzenie było najkorzystniejsze.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy nie jest zasadne.

Sąd Okręgowy opierając się na przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a konkretnie na art. 15, art. 21, art. 27 i art. 53, które stanowią, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

osiągnęli wiek emerytalny, który dla mężczyzn urodzonych w okresie: do dnia 31 grudnia 1947 r. wynosi co najmniej 65 lat, mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,

Podstawę wymiaru emerytury stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Natomiast

podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi podstawa wymiaru renty - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty.

Zgodnie, zaś z art. 53 ust. 3 i 4 emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Sąd Okręgowy stwierdził, że strona pozwana dokonała weryfikacji błędnie przyjętego stażu pracy i przyjął zgodnie z żądaniem wnioskodawcy 33 lata i 9 miesięcy okresów składkowych oraz 5 miesięcy okresów nieskładkowych.

Sąd umorzył postępowanie dotyczące odwołania wnioskodawcy odnośnie stażu pracy na zasadzie art. 477¹³ k.p.c.

W pozostałej części Sąd oddalił odwołanie, albowiem emerytura wnioskodawcy została ustalona prawidłowo. Nie było możliwe przyjęcie do ustalenia wysokości świadczenia wnioskodawcy wynagrodzenia z 10 lat kalendarzowych z okresu od 1978 r. do 1987 r., albowiem zgodnie z powołanym wyżej art. 15 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podstawę wymiaru emerytury stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę. Wnioskodawca wniosek o emeryturę złożył w roku 2012, a zatem nie ma możliwości ustalenia podstawy wymiaru emerytury z wynagrodzeń, jakie otrzymał w latach 1978-1987.

Apelację od powyższego wyroku wniósł wnioskodawca.

Wnioskodawca zaskarżył wyrok w całości i zarzucił naruszenie Konstytucji w stosunku do osób urodzonych przed dniem 1949 r. poprzez niemożność ustalenia kapitału początkowego oraz pozbawienie go wyższego wskaźnika (133,69%) podstawy wymiaru emerytury poprzez nieuwzględnienie jego najkorzystniejszych zarobków, jakie osiągnął w latach 1978 do 1987.

Wskazując na powyższe podstawy apelacji wnioskodawca wniósł o zmianę wyroku i przeliczenie jego emerytury zgodnie z żądaniem oraz ustalenie kapitału początkowego, względnie uchylenie wyroku i ponowne rozpoznanie sprawy przez Sąd I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja wnioskodawcy nie jest zasadna.

Poza sporem jest fakt, że wnioskodawca pobierający rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, po ukończeniu 60 roku życia, w dniu 27 lipca 2007 r. złożył wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 06 sierpnia 2007 r. przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury. Ustalając jej wysokość, strona pozwana przyjęła podstawę wymiaru renty (wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 9 lat kalendarzowych od stycznia 1980 r. do grudnia 1988 r.) wskaźnik podstawy wymiaru wynosił 133,08%.

W dniu 23 października 2009 r. wnioskodawca złożył wniosek o przeliczenie emerytury przyjmując podstawę składek od wynagrodzeń z lat 1977 do 1986. Decyzją z dnia 30 listopada 2009 r. strona pozwana odmówiła wnioskodawcy przeliczenia świadczenia, albowiem wnioskodawca nie udokumentował wynagrodzeń, które pozwoliłyby na przeliczenie świadczenia na podstawie art. 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wnioskodawca w dniu 31 lipca 2009 r. złożył dokumenty, które pozwoliły na ustalenie podstawy wymiaru emerytury z 20 lat kalendarzowych z całego okresu ubezpieczenia, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł wówczas 124,78%. Obliczone w ten sposób świadczenie było wyższe od poprzedniego i wyniosło 1.794,43 zł w miejsce dotychczasowej 1.775,00 zł. Kolejnymi decyzjami strona pozwana przeliczała świadczenie wnioskodawcy w związku z kontynuowaniem przez wnioskodawcę zatrudnienia i wzrost stażu pracy.

Dnia 30 marca 2012 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w związku z ukończeniem przez niego 65 roku życia, strona pozwana wydała decyzje przyznające mu świadczenie, które są przedmiotem niniejszej sprawy.

Ustalając wysokość emerytury, w związku z nowym wnioskiem wnioskodawcy, strona pozwana przyjęła do obliczenia składnika emerytury przysługującego za okresy składkowe i nieskładkowe podstawę wymiaru wcześniej przyznanej emerytury z uwzględnionymi waloryzacjami (wskaźnik wysokości podstawy wymiaru), do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej przyjęto kwotę bazową obowiązującą w dniu 30 marca 2012 r. w wysokości 2.974,69 zł, przyjęto staż wynoszący 33 lata i 9 miesięcy okresów składkowych i 5 miesięcy okresów nieskładkowych. Decyzja ta jest prawidłowa.

W art. 21 ustawy o emeryturach i rentach z FUS uregulowano kwestię ustalania podstawy wymiaru emerytury lub renty w sytuacji posiadania wcześniej ustalonego prawa do jednego z tych świadczeń lub pobierania świadczenia przedemerytalnego. Zasadą jest przyjęcie podstawy wymiaru poprzedniego świadczenia. Mechanizm ten jest obligatoryjny przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, jak również przy ustalaniu podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy albo emerytury. Dla osób, które wcześniej korzystały z emerytury (tzw. emerytury wcześniejszej) podstawę wymiaru emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego stanowi podstawa wymiaru emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury (art. 21 ust. 2 pkt 1 w związku z ust. 1 pkt 1) do emerytury wcześniejszej.

Sposób ustalania wysokości emerytury określa art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Stosownie jednak do art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał, jako podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Taka sytuacja zaistniała u wnioskodawcy i dlatego dla tak zwanej części socjalnej świadczenia (24%) została przyjęta kwota bazowa obowiązująca w dacie złożenia nowego wniosku wynosząca 2.974,69 zł.

Nie ma, więc w przypadku wnioskodawcy możliwości ustalenia innej podstawy wymiaru emerytury niż dotychczasowa, zasada ta wynika z powołanych wyżej przepisów.

Możliwość przeliczenia emerytury dają przepisy art. 110 do 113. Wnioskodawca domaga się ustalenia nowej podstawy wymiaru emerytury na podstawie zarobków, jakie osiągał w latach 1978-1987.

Jednakże, zgodnie z art. 111 ust. 1, ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty, albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Z brzmienia tego przepisu jednoznacznie wynika, że nie ma dowolności w wyborze okresu, z którego może pochodzić podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe, bowiem - w sytuacji wcześniejszego pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy - przeliczenia emerytury nie można dokonać przy wykorzystaniu kolejnych 10 lat wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o rentę lub o jej ponowne ustalenie, jeżeli lata z powyższego przedziału czasowego wykraczają poza 20-lecie przypadające bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę lub o ponowne obliczenie jej wysokości. Wskazane przez wnioskodawcę lata wykraczają poza 20-lecie przypadające bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę.

Sąd Apelacyjny nie ustosunkował się, do zarzutów wnioskodawcy dotyczących ustalenia kapitału początkowego, albowiem decyzja w sprawie kapitału początkowego nie były przedmiotem niniejszej sprawy.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny w pełni podzielił stanowisko Sądu Okręgowego i na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawcy.